

САДРЖАЈ

Предговор	7
Карте	9
1. Попис литературе дате у скраћеницама	16
1.1. Извори	16
1.2. Секундарна литература	21
2. Увод	32
2.1. Циљ рада	32
2.2. Структура и метод	34
2.3. Коришћена путописна литература	36
2.3.1. Опште	36
2.3.2. Критеријуми при избору коришћене путописне литературе	38
2.4. О појму „Via Traiana“	41
3. Хронолошки преглед коришћене путописне литературе и кратке биографије њихових аутора ..	47
4. Историја <i>Трајанової њуџиџа</i> у светлу савремених путописа	90
4.1. <i>Via Traiana</i> од античких времена до 1526. године	90
4.2. <i>Via Traiana</i> у периоду од 1526. до 1600. године ..	147
Регистар географских имена	175
Регистар личних имена	185
О аутору	191

ПРЕДГОВОР

Ова књига произашла је из магистарског рада чији је наслов „Путописна литература у периоду од 14. до 16. века као извор о Трајановом путу и народима који су дуж њега живели“.¹ Тај рад је настао 2000. године на Институту за византологију и новогрчке студије Универзитета у Бечу под покровитељством проф. др Јоханеса Кодера, коме на овом месту желим још једном искрено да захвалим на подршци и драгоценим саветима приликом редакције текста.

Осим тога, желео бих да захвалим свим сарадницима историјско-географског пројекта *Tabula Imperii Byzantini (TIB)* Аустријске академије наука, који су ми помагали својим саветима и давали ми подстицаје током рада.

За прво издање побринуо се др Ралф К. Милер из издавачке куће „Еудора“ (Eudora-Verlag) у Лајпцигу 2006. године.² Изражавам му срдачну захвалност за иницијативу да се објави и друго издање. Првобитна верзија магистарског рада битно је скраћена по свом обиму, будући да сам протеклих година неке њене делове објавио у научним часописима.

Тако су прозопографске појединости о византијском цару Јовану VII Палеологу објављене у часопису *Byzantine and Modern Greek Studies*.³ Делови петог поглавља „Запажања путописаца“ ушли су у састав четири друга научна часописа.⁴

---

¹ Mihailo Popović, *Die Reiseliteratur des 14. bis 16. Jahrhunderts als Quelle zur Via Traiana und zu den an ihr lebenden Völkern* (магистарски рад Универзитет у Бечу 2000).

² Mihailo Popović, *Von Budapest nach Istanbul. Die Via Traiana im Spiegel der Reiseliteratur des 14. bis 16. Jahrhunderts* (Leipzig: Eudora Verlag, 2006, ²2010).

³ Mihailo Popović, „The ‘Young Emperor of Constantinople’: an Overlooked Prosopographical Note in an Itinerary of the Fourteenth Century“, *Byzantine and Modern Greek Studies*, 26 (2002), 292–296.

⁴ Mihailo Popović, „Die Wahrnehmungen der Reisenden des 15. und 16. Jahrhunderts auf der Heerstraße von Budapest nach Konstantinopel“, *Österreichische Osthefte*, 44/3–4 (2002), 643–656; Mihailo Popović, „Zum Bild des römischen Kaisers Trajan in der byzantinischen Literatur“, у: Wolfram Hörandner, Johannes Koder, Maria A. Stassinopoulou, (eds.), *Wiener Byzantinistik und*

Коначно, додатак „Трајанов њуџи Теофилакта Симокате“ објављен је у *Годишњаку за аустријску византологију*.⁵

Ова монографија састоји се из до сада необјављене садржине магистарског рада коју чине треће поглавље под насловом „Историјска скица Трајановој њуџи“ и четврто поглавље под насловом „Хронолошки преглед коришћених путописа и кратке биографије њихових аутора“. Та поглавља, у поређењу с првобитним верзијама, доживела су мање измене у складу са сврхом ове књиге. Она, наиме, није замишљена као опсежно кориговање утемељене студије Константина Јозефа Јиречека,⁶ већ је пре треба схватити као њену допуну у области путописне литературе на коју се Јиречек освртао као на нешто споредно.

Најзад, велику захвалност дугујем господину маг. Герхарду Холцеру из *Збирке Волдан (Sammlung Woldan)* (Аустријска академија наука, Беч), који ме је саветовао при трагању за одговарајућом картографском грађом и љубазно ми ставио на располагање мапу која се налази на корицама ове књиге и господин маг. Маркусу Брајеру (Универзитет у Бечу) за изградњу карата у књизи.

Овом приликом срдачно захваљујем својим драгим родитељима и свом брату Николи, који су ме током студија увек охрабривали и који су ми у време настајања овог рада пружали моралну и материјалну подршку.

Михаило Сџ. Појовић

Беч, јул 2010. године

Neogräzistik. Beiträge zum Symposium vierzig Jahre Institut für Byzantinistik und Neogräzistik der Universität Wien im Gedenken an Herbert Hunger (Wien, 4–7. Dezember 2002) (Byzantina et Neograeca Vindobonensia 24) (Wien: Österreichische Akademie der Wissenschaften, 2004), 337–347; Mihailo St. Popović, „Auf den Spuren der Flora und Fauna entlang der *Via Traiana* zwischen Budapest und Konstantinopel“, *Studia historica adriatica ac danubiana*, III/1–2 (2010), 52–58; Mihailo St. Popović, „Die Rezeption der Religionsgemeinschaften des Osmanischen Reiches in der west- und mitteleuropäischen Reiseliteratur des 15. und 16. Jahrhunderts“, *Prace Historyczne*, 139 (2012), 45–59.

⁵ Mihailo Popović, „Zur Lokalisierung des ‘Trajansweges’ des Theophylaktos Simokattes“, *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik*, 53 (2003), 83–95.

⁶ Constantin J. Jireček, *Die Heerstrasse von Belgrad nach Constantinopel und die Balkanpässe. Eine historisch-geographische Studie* (Prag: F. Tempsky, 1877; репринт издање Amsterdam: Verlag Hamer, 1967).